

порнографічних предметів". Як демонструє вивчення судової практики за цими статтями в нашій країні щорічно засуджуються особи, що означає дійсну можливість ведення кримінально правової політики протидії злочинності за цим напрямом.

У свою чергу, вочевидь, не вистачає кримінальної відповідальності за трансляцію хуліганств, порушень правил дорожнього руху, домагань тощо. Разом, це означає можливість постановки питання про запровадження тих чи інших кримінально правових концептів. Зокрема, можливо висунути пропозицію про доцільність введення складу кримінального правопорушення "Трансляція кримінального чи адміністративного правопорушення", або можливо – "Виробництво чи розміщення контенту з протиправним чи аморальним діянням". Також можливо було б доцільним введення до переліку обставин, що обтяжують покарання – "вчинення з метою створення зображень, творів, кіно-, відео-, аудіо-продукції, чи їх розміщення". Також може виявитися продуктивним розробка нового виду співучасників – "транслятор" або хоча б віднесення такої функції до організатора чи посібника.

Таким чином, наявний період великих змін дає можливість замислитись про запровадження нових складів злочинів і проступків, нових понять та про переробку відповідних уявлень.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-60>

**ЩОДО ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМИ
ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ ПОВНОВАЖЕННЯМИ СЛУЖБОВОЮ
ОСОБОЮ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПРИВАТНОГО ПРАВА
НЕЗАЛЕЖНО ВІД ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ФОРМИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Монін І. В.

аспірант

Класичного приватного університету

м. Запоріжжя, Україна

Відповідно до статті 45 Кримінального кодексу України (зазначено у примітці до статті) щодо переліку корупційних правопорушень за які настає кримінальна відповідальність, зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від

організаційно-правової форми (передбачене ст. 364-1 КК України), є безумовно корупційним правопорушенням [1]. Що до особи, яка вчинила кримінальне корупційне правопорушення, може бути застосовано звільнення від кримінальної відповідальності лише у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК України), застосування інших видів – заборонено. З урахуванням положень ст. 61 Конституції України, слід зауважити, що до особи, винної в учиненні корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення, може бути одночасно застосовано кілька видів відповідальності за те саме діяння [2].

Відповідальність за корупційні діяннями настає у випадку: обіцянки або одержання посадовцем (будь-яким державним службовцем, суддею, прокурором, слідчим, працівником поліції, адвокатом, нотаріусом, тощо) неправомірної вигоди (неправомірна вигода – це може бути подарунок, якісь преференції тощо); використання посадовцем будь-якого державного чи комунального майна або коштів в приватних інтересах; суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень; (це може бути, наприклад, участь у державних закупівлях підприємств, які пов'язані з посадовцями, що мають вплив на прийняття рішень щодо цих закупівель), розділ 5 Закону України «Про запобігання корупції»; порушення обмеження спільної роботи близьких осіб (ст. 27 Закону); недотримання обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (статті 25, 26 Закону); порушення правил етичної поведінки (розділ 6 Закону); неподання, або подання неправдивої декларації особою (декларування недостовірної інформації), яка зобов'язана декларувати свої доходи і видатки (розділ 7 Закону); надання керівництвом незаконних доручень (стаття 44 Закону) [3]. Взагалі, відповідно до розділу XVII «Злочини у сфері службової діяльності, та діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» Кримінального кодексу України передбачено притягнення до кримінальної відповідальності ще за зловживання владою або службовим становищем; зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги; прийняття пропозиції, незаконне збагачення; підкуп особи, яка надає публічні послуги; пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі [1].

Виходячи з вимог п. 16² ч. 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України, **можна звернутися із заявою чи повідомленням прокримінальне корупційне правопорушення до будь-якого органу**

досудового розслідування. Органами досудового розслідування згідно зі ст. 38 КПК є органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання [4].

Досудове слідство корупційних кримінальних правопорушень здійснюють:

1) слідчі підрозділи:

а) органів Національної поліції. Органами досудового розслідування Національної поліції України є: 1) Головне слідче управління Національної поліції; 2) слідчі управління головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві; 3) слідчі відділи (відділення) територіальних (відокремлених) підрозділів поліції;

б) органів Державного бюро розслідувань;

2) підрозділи детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України.

Дізнання щодо корупційних правопорушень здійснюють підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів:

а) органів Національної поліції;

г) органів Державного бюро розслідувань;

г) Національного антикорупційного бюро України[5].

Щодо їхньої підслідності: **Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)** (Інформація про корупційне правопорушення містить дані, які можуть бути перевірені детективами НАБУ, та стосується осіб, підслідних НАБУ (ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України). Розмір предмета злочину або завданої ним шкоди в п'ятсот і більше разів перевищує розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на час вчинення злочину (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків). Інші випадки, передбачені законодавством), **Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)** (Порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» щодо фінансового контролю. Порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших обмежень щодо запобігання корупції. Порушення вимог Закону України «Про політичні партії в Україні». Порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», які пов'язані з організацією роботи із запобігання і виявлення корупції. Порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» працівниками Національного агентства.), **Національна поліція України** (Інформація про корупційне правопорушення, яке має ознаки злочинів, підслідних органам

Національної поліції України (ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України)) [3; 4; 6]. Також можна звернутися до

Анонімне повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація: стосується конкретної особи.

Іншими органами та організаціями, яким можна повідомити про факти корупції є:

1. Уповноважені підрозділи з питань запобігання та виявлення корупції органів державної влади. До зазначених підрозділів слід звертатись у випадку, якщо корупційне правопорушення стосується посадових чи службових осіб, які працюють у органах влади.

2. Керівники підприємств, установ, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, якщо корупційне правопорушення стосується робітників цих підприємств. З практики відомо, що дієвість таких повідомлень може бути досить низькою. Рекомендується паралельно звертатись і до правоохоронних органів.

3. Громадські організації, що спеціалізуються на виявленні та протидії корупції, та журналісти-розслідувачі. У випадку, якщо ви володієте інформацією щодо фактів корупційних правопорушень, ви маєте можливість повідомити про це у письмовій формі чи електронним листом громадським організаціям, які спеціалізуються саме на розслідуванні корупційних правопорушень, або журналістам-розслідувачам. **Переваги:** такі організації і журналісти мають напрацьований досвід супроводження та адвокатування корупційних справ; напрацьовані контакти з правоохоронними органами; централізація інформації щодо корупційних правопорушень; об'єднання зусиль та активна громадська позиція. **Ризики:** громадські організації і журналісти не наділені каральними функціями, тому необхідно все одно звертатись до правоохоронних органів, а також контролювати хід просування вашої заяви. Щодо термінів розгляду звернення, повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, здійснене через зовнішні або внутрішні канали повідомлення такої інформації, підлягає попередньому розгляду уповноваженою особою у строк не більше десяти робочих днів з дня внесення цієї інформації до Єдиного порталу повідомлень викривачів. У разі якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно не відповідає вимогам Закону, його подальший розгляд здійснюється у порядку, визначеному для розгляду звернень громадян, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення.

У випадку звернення до правоохоронних органів, які уповноважені здійснювати досудове розслідування, з заявою про вчинення

корупційного кримінального правопорушення, уповноважена особа не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань (ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України) [4].

На сьогодні ще не можливо встановити реальний показник рівня корупції в країні, бо в рейтингу "Індексу сприйняття корупції" (за даними рейтингу Transparency International Ukraine), за яким Україна отримала 32 бали зі 100 можливих у цьому індексі в 2021 році (та посіла 122 місце з-поміж 180 країн)[7], ще немає а ні за цей рік, а ні хочаб за перше півріччя. Так, коли зарубіжна журналістка під час інтерв'ю з нашим президентом сказала, що "корупція в Україні досі існує й війна цього не змінила", хоча він і відповів, що "проблеми є в багатьох країнах, зокрема й у багатьох країнах Європейського Союзу"...[8] це не заперечує її проявів й досі в нашій державі. Таким чином, предмет нашого вивчення актуальний та ще потребує подальших досліджень.

Література:

1. Кримінальний кодекс України редакція від 19.05.2019 року, підстава – 2708-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Te>
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Верховна рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/paran4348#n4348>
3. Закон України "Про запобігання корупції" від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. *Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
5. Роз'яснення від 26.10.2020 № 10 Щодо правового статусу викривача у кримінальному провадженні. *Веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції.* URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/roz-yasnennya-vid-26-10-2020-10-shhodo-pravovogo-statusu-vykrivacha-u-kryminalnomu-provadhenni/>

6. Закон України "Про політичні партії в Україні" від 5 квітня 2001 року № 2365-III. *Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>

7. Індекс сприйняття корупції – 2021. *Transparency International Ukraine.* URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>

8. "Ви коли-небудь тут жили?": Зеленський емоційно відповів на запитання журналістки про корупцію в Україні. *TCH.* URL: <https://tsn.ua/politika/vi-koli-nebud-tut-zhili-zelenskiy-emociyno-vidpoviv-na-zapitannya-zhurnalistki-pro-korupciyu-v-ukrayini-2073154.html>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-61>

КОЛАБОРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЧИ ЗЛОЧИН: ПИТАННЯ УНОРМУВАННЯ

Ніколаєнко Т. Б.

*докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри теорії
права та кримінально-процесуальної діяльності
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна*

Костян Я. М.

*слухач факультету керівних кадрів Національної академії Державної
прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна*

Порушення кордонів України збройними формуваннями російської федерації та запровадження воєнного стану в Україні вимагало від законодавця термінових та рішучих змін Кримінального кодексу України. Одними із таких змін постало унормування нових злочинів проти основ національної безпеки, зумовлених ситуацією сьогодення.

Після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну відбулося понад дванадцять змін, які зазнали статті Кримінального кодексу України (далі – КК України), запроваджено сім нових кримінальних правопорушень та посилено відповідальність за окремі з них, зумовлені введенням воєнного стану.